

عقرب گزیدگی

گروه هدف : بیمار و خانواده

کد پمفلت عقرب گزیدگی (۴۵) ۱۴۰۳	
گردآورنده	الهام سرتکی (سوپروایزر آموزش سلامت)
استاد علمی	دکتر سپیده فولادی (متخصص کودکان و نوزادان)
منبع	راهنمای اقدامات پیش بیمارستانی گزش

عقرب گزیدگی از معضلات بهداشتی درمانی بسیاری از مناطق دنیا است.

مسمومیت با سم عقرب یکی از فوریت های پزشکی تهدید کننده، به ویژه در کودکان کمتر از ۶ سال است.

تمام عقرب ها سمی نیستند.

این جانوران در تمام دنیا پراکنده اند و در بیابان ها، جنگل ها، چمنزارها، سواحل دریاها و اطراف رودخانه ها و کوه ها دیده شده اند.

در ایران بخصوص در استانهای جنوبی و جنوب غربی عقرب به وفور دیده می شود.

عقرب ها شب زی هستند یعنی روزها در محل های خنک تر و شکاف دیوارها زیر سنگ لای پوست درختان به سر می برند . درجات بالای ۴۴ درجه را هم می توانند تحمل کنند و با شروع شب از مکان امن خود برای شکار بیرون می آیند . عقرب ها گوشتخوارند و از کرم ها و حشرات تغذیه می کنند .

دو گونه بزرگ این عقرب ها:

۱- خانواده اسکور پیوئیده:

کوچک و زرد رنگ و بنام گادیم شناخته می شود سم آن مرگ آور است بخصوص در سن زیر ۶ سال به عنوان تهدید کننده حیات محسوب می شود . دم آن به صورت دانه برنجی است . محل گزش در ابتدا دردناک نیست.

۲- خانواده بوتیده:

عقرب سیاه نامیده می شود جثه بزرگ دارد محل گزش آن بسیار دردناک است ولی به اندازه گادیم خطرناک نیست .

تشخیص عقرب گزیدگی:

بر اساس محل زندگی از نظر وجود عقرب (منطقه جغرافیایی) فصل سال : نیمه اول سال (بهار و تابستان) پیدا کردن عقرب
علائم عقرب گزیدگی

علائم:

❖ موضعی (محل گزش) :

- درد شدید در عقرب های سیاه
- درد مختصر در عقرب های زرد
- قرمزی و تاول و سوزش
- آسیب پوست یا بافت مردگی (نکروز)

❖ عمومی: این علائم به طور وسیع به نوع عقرب، زمان

نیش زدن و محل نیش بستگی دارند .

- تب و استفراغ و بی قراری و سردرد
- عقرب سیاه سم نوروکسین دارد و درد شدید ایجاد می کند .
- عقرب زرد گادیم سم سیتوتوکسین دارد . می تواند آسیب پوستی (کبودی و زخم) و نارسایی کلیه در نتیجه تخریب گلبول های قرمز و ادرار پررنگ (آلبالویی) ایجاد کند. ولی چون دردناک نیست دیر مراجعه می کنند و این تاخیر باعث آسیب سیستم های بدن می شود .

اقدامات اولیه

- قبل از انجام کمک های اولیه محل حادثه را جهت پرهیز از گزش مجدد ارزیابی نمایید .
- به فرد آسیب دیده اطمینان دهید و او را آرام کنید آرامش فرد باعث می شود جذب زهر کند شود .
- عضو نیش زده را به سرعت بی حرکت کنید. برای این کار از آتل استفاده کنید.
- محل نیش زدگی را با کیسه یخ، سرد نگه دارید .

• هرگز نباید فریب حال عمومی بیمار را خورد، چون ممکن است حال عمومی بیمار هنوز رو به وخامت نگذاشته باشد .

در موارد زیر حتما به پزشک مراجعه کنید:

- ♦ نوع عقرب : گادیم خطرناکترین است .
- ♦ زمان گزش: هرچه به زمان ابتدای شب نزدیک تر باشد که عقرب هنوز سم خود را استفاده نکرده است و هر چه محل گزش به سر و گردن نزدیک تر باشد ، خطرناک تر است.
- ♦ مدت زمان گزش تا زمان مراجعه به مرکز درمانی بیشتر باشد خطرناک تر است .
- ♦ هرچه سن کمتر باشد با توجه به غلظت سم در بدن خطرناک تر است .
- ♦ از تیغ زدن(یا شکافتن محل گزش) ، مکیدن بستن محکم اندام در بالاتر از محل گزش و سوزاندن محل گزش باید خودداری شود .
- ♦ به فرد عقرب گزیده مایعات زیاد بدهید و متوجه تغییر رنگ احتمالی ادرار او باشید و در صورت تغییر رنگ ادرار حتما به پزشک مراجعه کنید .
- ♦ انتقال سریع به نزدیک ترین مرکز درمانی که امکان تزریق پادزهر در آنجا وجود داشته باشد باید در اولویت باشد .

اقدامات موثر در پیشگیری از عقرب گزیدگی:

- نوسازی اماکن و منازل قدیمی
- انتقال نخاله های ساختمانی دور از محل سکونت.
- احتیاط هنگام پوشیدن لباس و کفش
- خوابیدن روی تخت های پایه بلند بجای سطح زمین
- توجه به آجرها و خاک هنگام کار ساختمانی و یا کشاورزی و استفاده از دستکش های ضخیم.
- اطلاع رسانی و آشنایی مردم با مناطق عقرب خیز

